Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302 Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036 УНСоюз: (201) 451-2200

РІК XCI. Ч. 117. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 21-го ЧЕРВНЯ 1984 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 21, 1984 No. 117. VOL. XCI.

На Союзівці відбувається секретарсько-організаційний курс УНС

Кергонксон, Н. Й. — В неділю, 17-го червня ц.р., тут на власній культурно-відпочинковій оселі Союзівці розпочався 9-ий з черги центральний секретарсько-організаційний курс, у якому бере участь 38 осіб, переважно секретарів Відділів і союзових організаторів з багатьох місцевостей З'єднаних Стейтів Америки і Канади.

Офіційно курс відкрив головний секретар Володимир Сохан і передав дальше ведення курсом головному організаторові Степанові Гаврищеві. Під час вечірньої сесії в неділю, присутні привітали присутнього між ними головного радного і голову Дітройтської Округи УНС Романа Татарського, який у свою чергу привітав коротко курсантів.

Після короткої інформації управителя Союзівки Івана Рабкевича курсанти вибрали свою „самоуправу", яку очолив, як староста, Микола Бережук, секретар 454-го Відділу в Сейнт Катаринс, Канада, а до управи увійшли: Наталія Шуя (452), з Гері, Інд., Тимко Бутрей (164), голова Округи Гвердого Вугілля, Зеновія Зарицька (427) з Юніондейл, Н. Й., Юрій Поляняк (1) з Шамокіну, колишн УНС.

Курси ведуть двома мовами, українською і англійською, і учасники поділені на дві групи. Курсом ведуть: головний секретар В. Сохан і головний організатор С. Гавриш. Досі було виголошено вісім коротких лекцій, метою яких було поінформувати секретарів і майбутніх організаторів про загальні організаційні справи і продаж союзового товару.

Курсанти матимуть змогу вислухати лекції інших інструкторів, а також фахівця забезпеченевої ділянки Ігоря Гроня, який є віцепрезидентом комерційної асекураційної компанії в Гартфорді, Конн.

Учасники курсу відвідали в середу, 20-го червня, приміщення Головної Канцелярії УНС і видавництва „Свобода" в Джерзі Сіті, прибувши сюди із Союзівки спеціяльним автобусом. Курс офіційно закінчиться в п'ятницю, 22-го червня.

В Ню Йорку помер бл. п. Богдан Фостяк

Ню Йорк. — У вівторок, 19-го червня 1984 року, тут помер після довшої недуги бл. п. Богдан Фостяк, відомий український кооператор, учасник Визвольних Змагань, колишній директор Центробанку у Львові, а на новому місці поселення у З'єднаних Стейтах Америки член-основник і довголітній член проводу Української Федеральної Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку. За його труд і заслуги для розбудови української кооперації Покійний був нагороджений почесною грамотою „Заслуженого українського кооператора".

Панахиди правляться в середу і четвер, 20-го і 21-го червня о год. 7:30 вечора в похоронному заведенні Валш-ля Белла і син при 87-13 87-ма вулиця (півень Джамейка авеню) у Вудгейвені, Н. Й. Похорон в п'ятницю, 22-го червня до церкви св. Юра в Ню Йорку і на український православний цвинтар св. Андрія в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Покійний залишив у жалобі: дружину Ольгу, доньку Марту Данилюк з чоловіком Романом, внуків Олега і Андрія, сестер Роману Мицик і Ярославу Лабку та багато інших членів родини в ЗСА і Україні.

ПЕРШІ ТЕНІСОВІ ЗМАГАННЯ СЕЗОНУ

Кергонксон, Н. Й. — УСВТ „Чорноморська Січ" з Нюарку влаштовує в суботу і неділю, 7-го і 8-го липня ц.р., на кортах Союзівки тенісові змагання за першість УСЦАК-Схід 1984 в групі чоловіків, сеньйорів, жінок, юнаків і юначок, за перехідну чашу (сеньйорів) в пам'ять д-ра Володимира Ленця та за нагороди УСЦАК-Схід.

Український архітект запроєктував „Степову базиліку" для Папи

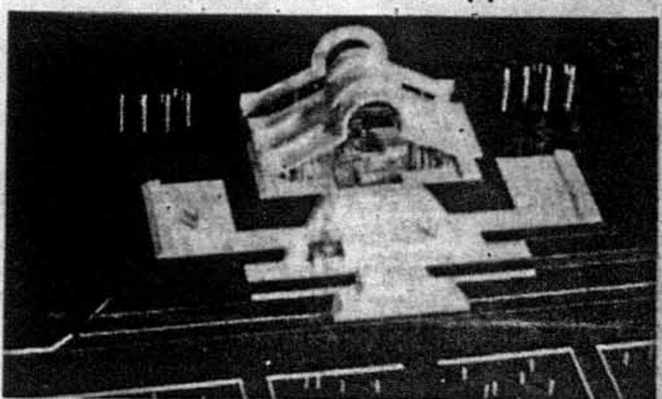

Проєкт „Степової базиліки".

Вінніпеґ, Ман. — Як інформує місцевий український тижневик „Поступ" з неділі, 3-го червня ц.р. український архітект Михайло Борецький запроєктував спеціяльну структуру з вівтарем у парку Бирдс Гилл, де Папа Іван Павло II відслужить Архиєрейську Літургію в неділю, 16-го вересня ц.р., в асисті багатьох єпископів, в тому всіх українських Владик у Канаді.

Цю структуру названо „Степовою базилікою", бо Манітоба — степова провінція. Згаданий парк поблизу Вінніпеґу виглядає як степ, а недалеко, у віддалі шести миль, у Кукс Кріку, є величава українська церква, яку всі звуть „Степовою катедрою".

Споруда матиме три головні частини, а головною буде святилище з престолом. З першої частини Папа причащатиме вірних, в середній частині сидітимуть приблизно 300 духовників та 300 хористів.

Папа буде служити Божественну Літургію із чотирма Владиками біля нього. Остання частина святилища буде завершена високим хрестом.

Споруда, кошт будови якої становитиме приблизно 300,000 дол., буде приміщена на площі у 53 гектари, де зможе примістились коло 400,000 осіб.

Папа прибуде до Вінніпеґу з Торонто в неділю, вранці, 16-го вересня. Коротко після 10-ої години ранку, Папа прибуде до українського католицького собору свв. Володимира й Ольги, де Папу привітають Владики і вірні УКЦеркви.

Одним з трьох господарів прийняття Папи є Владика Митрополит Максим.

Розпочато підготову до Фестивалю в Робин Гуд Делл

Філядельфія (П.Н. — УГМФ). — Після всестороннього розгляду позитивів і труднощів у влаштовуванні щорічного Українського фестивалю музики, пісні й танку „Гомін України" н міському форумі Філядельфії керівні органи УКК Української Громади Метрополітальної Філядельфії ухвалили негайно приступити до підготови такого фестивалю і цього року у п'ятницю, 10-го серпня, а у випадку дощу того дня, влаштувати фестиваль у суботу, 11-го серпня, о год. 8-ій увечорі. Комітет Українського Фестивалю вже тепер звертається до українського громадянства Філядельфії та довколишніх місцевостей приготовлятися до масової участи в цьому концерті.

Ці й інші рішення прийнято на першому засіданні нововибраних керівних органів УКК Української Громади Метрополітальної Філядельфії, Інк., афілійованої з Українською Американською Координаційною Радою, що відбулося у четвер, 14-го червня. Засіданням проводив голова проф. д-р Петро Стерчо, а секретарював Сидір Новаківський.

На засіданні прийнято плян діяльности на одноорічну каденцію, а зокрема вже тепер поінформувати українське громадянство про нього, а саме: 1. влаштувати Український Фестиваль у п'ятницю, 10-го серпня, як першу вечорямдану імпрезу; 2. взяти участь у протестаційній маніфестації проти русифікації України, що відбудеться заходами НТШ, УАКРади й УККА у Вашингтоні 16-го вересня; 3. взяти участь у відзначенні 40-ліття ЗУАДК у 27-го жовтня; 4. влаштувати відзначення Листопадового Чину в неділю, 4-го листопада; 5. взяти активну участь у відзначуванні 40-ої річниці смерти Слуги Божого Андрея Шептицького в дні 18-го листопада, а зокрема в англомовній конференції для підсумків його діяльности, під головуванням проф. д-ра П. Стерча, і в такій же україномовній конференції, під головуванням проф. д-ра Богдана Романенчука; 6. при співпраці з Українським Історичним Товариством і НТШ влаштувати восени 1984 року наукову конференцію в 50-ліття смерти проф. Михайла Грушевського; 7. Свято Самостійности й Соборности влаштувати в неділю, 20-го січня 1985 р.; 8 Свято Шевченка в неділю, 10-го березня 1985 року. Це не вичерпує діяльности Української Громади, зокрема, коли йдеться про оборону людських і національних прав в Україні та інші дії.

Загальні збори УКК Української Громади Метрополітальної Філядельфії відбулися в неділю, 20-го травня 1984 року, і на них перевибрано дещо доповнений склад керівних органів.

Відбувся Десятий З'їзд Об'єднання Сеньйорів УНС

Учасники З'їзду на Союзівці.

Союзівка (Р. Б.). — Тут на відпочинковій оселі УНСоюзу відбувся успішно Десятий з черги З'їзд Об'єднання Сеньйорів Українського Народного Союзу в днях від 10-го до 15-го червня ц.р. з участю біля 150 зареєстрованих членів з різних стейтів Америки і з Канади, в тому найчисленнішої групи з Чикаго, в числі 36 осіб, які приїхали спеціяльно винайменим автобусом.

З'їзд заслухав звіти голови і членів Управи та Контрольної комісії. Дискусія одобрила діяльність Управи і їй уділено абсолютоірно з признанням за виконану працю.

До нової Управи увійшли д-р Олег Волянський — голова, Евген Волошин — заступник, Стефанія Барановська — секретар, Данило Слободян — англомовний секретар, Олена Чорномаз — скарбник та окружні представники: д-р Марія Кобринська — Ню Йорк, Семен Чорномаз і Володимир Сенежак — Ню Джерзі, Марія Бобечко і Евгенія Бура — Огайо, д-р Степан Самбірський і Михайло Ольшанський — Іллиной, Лідія Ганас і Володимир Корчинський — Пенсильванія, Марія і Степан Зубаль — Мишиген, Богдан Дейчаківський — Флорида. До Контрольної комісії увійшли: Володимир Різник — голова, д-р Роман Борковський, Степан Микита і Мирон Бучак — члени.

З'їзд мав зустріч з головним предсідником УНС д-ром Іваном Флисом та схвалив відповідні резолюції.

Велика й різноманітна програма З'їзду включала цікаві доповіді, висвітлювання прозірок, прогулянку до Гантеру, зустріч із численною групою сеньйорів з Ню Йорку та бенкет.

До Почесної Президії було запрошені почесні члени Головного Уряду УНС, Йосип Лисогір, д-р Анна Чопик, Марія Чучман з Канади і д-р Ярослав Падох.

Зборами провадила Ділова президія у складі: М. Ольшанський — голова, Анастазія Волошин — затупник, д-р О. Волянський — український секретар, Д. Слободян — англомовний секретар.

Докладні інформації про З'їзд будуть поміщені у найближчому випуску Сторін УНС Об'єднання Сеньйорів УНС у „Свободі".

Знімки із з'їзду можна замовляти в ціні 3.50 дол. на адресу: Стефанія Барановська, P.O.Box 188, Kerhonkson, N. Y., 12446; tel. (914) 626-7924.

Палата Репрезентантів схвалила додаток про амнестію для іміґрантів

Вашінґтон. — Палата Репрезентантів схвалила у вівторок, 19-го червня ц.р., під час вечірньої сесії додаток до законопроєкту про надання амнестії для нелегальних іміґрантів, які прибули до цієї країни перед 1982 роком і жили тут довший час.

За пропозицію голосувало 247 конгресменів, проти 170. Внеськодавцем пропозиції був конгресмен Джім Райт, демократ з Тексасу і лідер демократичної більшости в Палаті Репрезентантів. Згідно з його пропозицією, яка тепер стала офіційним додатком до загального законопроєкту про нелегальних іміґрантів, особи і які прибули до З'єднаних Стейтів Америки перед 1-им січня 1982 року можуть отримати документи на тимчасове перебування в Америці. Після двох років тимчасовости, особи із згаданої категорії іміґрантів, можуть вносити подання про надання їм постійного побуту в ЗСА, якщо вони досягнуть мінімального рівня знання пересічного американського громадянина і розуміттимуть принаймні побіжно англійську мову. Очевидно, багато з теперішніх нелегальних іміґрантів, особливо ті, які вже довший час перебувають в ЗСА, не матимуть жадних труднощів у тому відношенні.

Після п'ятьох років перебування на статусі легального іміґранта, кожний з них може вносити прохання про надання йому американського громадянства. 119 республіканців і 128 демократів голосували за пропозицію конгресмена Дж. Райта; 31 республіканців і 131 демократів голосували проти. Конгресмен Романо Л. Маццолі, демократ з Кентаккі, головний спонзор законопроєкту про зміну іміґраційного закону заявив, що зміна закону без амнестії для нелегальних іміґрантів, не була б жадною зміною.

Додаток до законопроєкту не пояснює, яких доказів вимагатиме Служба іміґрації і натуралізації від нелегальних іміґрантів і хто остаточно рішатиме справи тих, які взагалі не мають документів. Деякі противники цього додатку звертали увагу, що від тепер розпічнеться підфальшовування різних „документів" і спекуляція „паперами" противників, які ніколи перед тим. В категорію „нелегальних" попадуть і ті, які прибули до ЗСА недавно, але мають достатньо грошей, щоб отримати будь-які документи.

Урядові чинники, відповідаючи на запит в цій справі заявили, що вони напевно дадуть собі раду з новою проблемою в добі комп'ютора.

В АМЕРИЦІ

РЕЧНИКИ ПЕНТАҐОНУ заявили, що З'єднані Стейти Америки і Китайська Народна Республіка в принципі договорилися про доставу зброї і технології до Китаю. В тій справі має бути підписаний окремий чотирирічний договір співпраці між Департаментом оборони ЗСА і міністерством оборони КНР.

АМЕРИКАНСЬКІ СПОРТОВЦІ-інваліди, які беруть участь в олімпійського стилю літніх ігрищах в Ню Йорку, здобувають гарні успіхи. Сліпі пліці здобули за не цілих два дні змагань на стадіонах в повіті Насо п'ять золотих медаль і зареєстрували чотири світові рекорди з цього виду спорту. Були також розчарування серед американських учасників. Двох спортовців у підношенні тяжкої ваги дискваліфіковано. У грищах беруть участь 1,800 спортовців із 44-ох країн світу. Як відомо, Олімпіяду для інвалідів відкрив в неділю, 17-го червня ц.р., президент Роналд Реґен. Совєтський Союз і Куба не вислали своїх спортовців-інвалідів на змагання, мабуть тому, що ігрища відбуваються на території ЗСА, бо раніше вони брали участь в того роду змаганнях.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН, затурбований збільшенням автомобільних катастроф, що їх спричинюють молоді люди в п'яному стані, вирішив особисто включитися у вияснювальну акцію і допомогти Департаментові транспортації й іншим, зокрема поліційним чинникам, зменшити смертні випадки на далекобіжних шляхах, способом ведення роз'яснювальної кампанії, що її ведуть від деякого часу різі організації, включно із шкільництвом. З цією метою Р. Реґен відвідав середню школу в Ню Джерзі в середу, 20-го червня, і розмовляв з багатьма учнями й вчителями на тему загрози вживання алькоголю під час їзди автомобілем. Крім виступу Президента, керівники шкільництва показували учням поліційні фільми і влаштували лекції та зустрічі з медичним персоналом.

ЛІДЕР ЧОРНИХ МУСУЛМАНІВ Луїс Фарракан заявив кореспондентам, що лівійський диктатор полковник Муаммар Каддафі не є жадним терористом. Його радше можна назвати революціонером і борцем за права позбавлених свободи народів Африки і Близького Сходу, як, наприклад, палестинців. „Очевидно, заявив Фарракан, американці кваліфікують таку діяльність як терорізм". Офіційні чинники ЗСА все таки вважають М. Каддафі терористом і експортером терорізму до інших країн світу, і тому Вашінгтон не вдержує з Лівією дипломатичних зв'язків від 1981 року.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар Вайнберґер назвав інформацію британського журналу про те, що американські військовики використовували корейський пасажирський літак, зістрілений совєтськими джетами для шпигунських цілей „суцільною брехнею". Вайнберґер вважає, що комусь були потрібні такі фантастичні видумки і пов'язання корейського літака з американським міжпростірним кораблем „Челленджером", бо американські успішні міжпростірні полети вже віддавна турбують противників З'єднаних Стейтів Америки. В політичних колах ніхто навіть не сумнівається, що за цією брехливою пропагандою скривається московське КҐБ.

МЕТЕОРОЛОГИ ВИСЛОВИЛИ однозгідну думку, що цьогорічна химерна погода спричинила чимало матеріяльної шкоди в ЗСА, зокрема в південних і середньозахідних стейтах Америки. Менше потерпіли стейти на північному сході, хоч і тут весняні зливи спричинились до виливу численних рік і знищення ранніх посівів. Останньо ґурагани із силою вітру понад 70 миль на годину, сильні опади, град і вилива знищили багато мешканевих домів, овочевих дерев, посіви, ярину тощо. Найбільше потерпіли стейти Небраска, Міссурі, Південна Дакота, центральна Пенсильванія, Міннесота та інші. В Південній Дакоті під водою знаходяться тисячі акрів фармерської обробленої землі і, очевидно, немає жадних виглядів, що щонебудь з ярини чи посівів можна буде врятувати. Згадані стейти звернулись до центрального Уряду у Вашінґтоні за матеріяльною допомогою з фонду наглої потреби.

Вибори до Европейського парляменту принесли несподіванки

Париж. — Вибори до Европейського Парляменту, до якого належать десять західньоевропейських держав, що творять Спільний ринок, принесли несподівані висліди. У більшості випадків місця в ньому одержали, голосами своїх виборців, не члени партій, що тепер є при владі, — а їхні противники. І так в Західній Німеччині більшість голосів одержали члени партії „зелених", які боряться проти нуклеарної зброї та за екологією і тим вони здобули свої перші місця в Европейському парляменті, а у Великобританії консервативна партія втратила місця в користь партії праці.

Найбільші, однак, знаменні зміни помітні у вислідї голосування у Франції. Там найбільше голосів одержали представники партії національного фронту, і тим перемогли не лише комуністичну партію, але також партію соціялістів що є тепер при владі із своїм представником, як президентом держави. Саме президент Франсуа Міттеран втратив у голосуванні 40 відсотків голосів і це вказує на його непопулярність, про яку вже не раз в останньому часі писали в пресі. Як бачимо з вислідку голосування, за останніх п'ять років, від голосування до Европейського парляменту, комуністична партія Франції втратила рівно половину голосів і одержала їх майже однакову кількість як представники національного фронту.

У загальному вислідї голосування у Франції стверджують, що лише 57 відсотків управнених до голосування взяло в них участь і це показує, що населення не зацікавлене в Спільному европейському економічному ринку.

У Західній Німеччині також голосувало лише 56.8 відсотка тих, що мали на це право, а тим на 8,9 відсотка менше як в попередніх виборах до Европейського парляменту. Втрата голосів для Вільної демократичної партії, що співпрацює із Християнсько-демократичною партією, яка тепер при владі, буде причиною зміни в уряді Гельмута Коля.

Демократи ще не полагодили своїх внутрішніх справ

Вашінґтон. — Речники Крайового комітету Демократичної партії признають, що їм ще й досі, менше як один місяць до Конвенції у Сан Франсіско, не вдалося полагодити внутрішніх справ і партія йде на Конвенцію з трьома претендентами на президента, не зважаючи на те, що двоє з них немає жадних виглядів на номінацію.

Не зважаючи на те, що засоби масової інформації повністю майже переключилися на підтримку Волтера Мондейла і дають йому більше як треба і як належиться делегатів, разом із запевненням, що він здобуде номінацію Демократичної Конвенції в першому голосуванні, серйозні політичні аналітики не виключають можливости драстичного звороту вже на самій Конвенції і кажуть, що існує можливість, що кольорадський сенатор Ґері Гарт може здобути номінацію, якщо більшість делегатів погодяться на зміну передвиборчої системи, чого дуже домагається третій кандидат проповідник Джессі Джексон.

В такому випадку, — пише кореспондент щоденника „Дейлі Нюз" Френк ван Райпер, відпаде певна частина делегатів від В. Мондейла, так званих „підробленних", як кажуть Гарт і Джексон, а Мондейл ледве досягатиме „магічного" числа делегатів 1,967, потрібних для номінації в першому голосуванні. Гарт, натомість, з'єднавшись з голосами Джексона, здобув би номінацію, але знову ж таки з передумовою, що усі його делегати голосували б за нього.

Перспективи для цієї комбінації, — кажуть спостерігачі, — є дуже мінімальні, але вони вистачальні, щоб вносити переполох в табір В. Мондейла, який штучно показує, що, мовляв, вже все полагоджено і він перемогу має в кишені. Запитані кореспондентами приятелі і прихильники сенатора Г. Гарта чи їхній кандидат дійсно серйозно старатиметься про номінацію, відповіли: „Якщо б ми були на місці Мондейла, то не сиділи б із зложеними руками і не робили б зарозумілої міни переможця".

Якщо в додатку брати до уваги останньо опубліковані опитини Інституту Гарріса, у яких говориться, що Гарт має більші шанси перемогти Рональда Реґена, то В. Мондейлеві треба добре подумати про найкраще потягнення, бо саме позування не принесе йому перемоги, — кажуть поміркованi і незалежні політичні спостерігачі.

У СВІТІ

НЕ ЗВАЖАЮЧИ НА ТЕ, що передбачували у Греції значну прогру соціялістичного уряду Андреаса Папандреу, у виборах, які там відбулися, він одержав більшість голосів і тим вияв довір'я народу. Провідник опозиції, колишній міністер оборони Евангельос Авероф, заявив публічно, що вибори були фальшовані і тому урядова партія в них виграла.

ЯК ПОДАЮТЬ ІРАНСЬКІ офіційні чинники, тисячі добровольців збираються недалеко від іракського міста Базра, щоб бути готовими на офензиву іранських військ, які сконцентрували свої сили в тому районі.

У ВЕЛИКОБРИТАНІЇ ЗНОВУ дійшло до сутичок поміж членами юнії копальняних робітників і поліцією, в якій потерпів провідник спілки Артур Скаргилл. Понад 5,000 страйкуючих почали бійку із 2,000 поліцаянтами в окрузі Йоркшір. Крім Скаргилла поранених було біля 75 осіб, в тому 28 поліцаянтів.

ВІЙСЬКОВИЙ РЕЧНИК в Індії заявив, що урядові війська знайшли в Золотому храмі сікхів радіову надавчу станцію, що доказує що сікхи не піддалися натискові урядових військ та масакрі, яку військa перевели в минулому тижні.

В УРУҐВАЇ НАЦІОНАЛЬНА партія перервала свої переговори з військовою хунтою після того, як поліція арештувала в суботу, 16-го червня ц.р., провідника цієї партії Вілсона Ф. Альдонате та його сина, які жили на вигнанні в Арґентині і саме поверталися до Уруґваю кораблем. Обурені члени національної партії, заявили, що не будуть вести переговорів аж військовий уряд звільнить обидвох арештованих.

НОВИЙ УРЯД ВЕНЕСУЕЛІ, який має більшість членів соціял-демократичної партії, вирішив нав'язати кращі взаємовідносини із Кубою. Урядові чинники заявляють, що цей крок не є зміною політики, а радше бажанням наладнати проблеми, які виринули під час правління колишньої адміністрації.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members: $7.50 — 6 months, $15.00 — 1 year. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".
Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda" • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Діти до табору!

Коли кінчається літо і настає осінь, десь з початком вересня, лунає оклик „Діти до школи!" Скінчилися літні ферії, скінчилося дозвілля, починається праця, яка для дітей є — школою. Тепер, коли передчасно настали дні літньої спеки, актуальним стає заклик: батьки, готуйте своїх дітей, щоб вони перевели стільки-то часу у таборах. Під „дітьми" не треба розуміти малят, — це також учні й учениці середніх шкіл. І студенти та студентки, вихованці високих шкіл, які своїм віком перейшли до касти „сеньйорів" в організаціях молоді, вони теж мусять використати літні ферії для виїзду в природу. Створення таборів молоді у різних країнах поселення, головно в ЗСА й Канаді, це один із найбільш корисних, конструктивних, позитивних діл. І літо є на те, щоб у сто відсотках використати табори, — а коли так складаються родинні чи особисті обставини, що не можна скористати з існуючих таборів молоді, то треба використати існуючі відпочинкові оселі. Бо цього вимагає людський організм і цього вимагає закон природи.

Говорити про якусь політичну ідеологію в організаціях молоді та про плекання тієї ідеології під час діяння літніх таборів — цілком нісенітно. Улад у всіх наших трьох організаціях молоді, якими є Пласт, СУМА й ОДУМ, майже той сам. І нема іншої і кращої ідеології, як гасло „Бог і Батьківщина" — і воно стосується не тільки названих організацій молоді та їхнього членства, а всіх українських людей, розсіяних по всьому світі. Бог і Батьківщина — це ці два чинники, яким поклоняються вільні українські люди, Бог і Батьківщина — це духовий зміст життя тямущої української людини. Крім того, ціль перебування дітей і молоді по таборах чи у відпочинкових оселях та сама — використати літній час, щоб набрати нових сил для дальшої шкільної науки і щоби літом перебувати серед рідного оточення.

Мудре діло зробили ентузіясти організацій молоді, що вони відновили чи заснували вже поза Україною свої організації і що вони подбали про те, щоб придбати славні оселі. Можна почути дискусії на тему дисципліни в тих таборах, на тему може надто примітивних умовин в таборах, на тему може надто великої формалістики, а то й „протекціоналізму" (де його нема?!). Але все це дрібниці у порівнянні з фактом, що діти й молодь набирають сантименту до своєї організації, знайомляться одні з одними, заприязнюються і є вже десятки чи й сотні прикладів, що з такого знайомства і такої приязні постають подружжя і засновуються родини. Коли не можна зупинити процесу природної асиміляції до чужомовного оточення, то один із засобів сповільнення того процесу та перетворення його у дійсність „двох батьківщин" для молодої української людини — це саме табори організацій молоді та існуючі українські відпочинкові оселі, що їх власниками є українські установи й організації, а навіть приватні особи.

Щоб сполучити корисне з приємним — існують кожного літа курси українознавства — у таборах організацій молоді, в Українському Науковому Інституті при Гарвардському Університеті, в Українському Вільному Університеті у Мюнхені, в Українському Католицькому Університеті у Римі. Хто з молодих осіб рішає використати літо для виїзду за кордон, до одного з центрів української науки в Західній Европі, той поширить свій світогляд, пізнавши кусень чужого культурного світу і теж збереже милий спомин. Тому літом завмирає по містах нормальна громадська праця, бо люди розбігаються в усі сторони — тут, в Америці, чи в Канаді, вибираючи собі табір чи відпочинкову оселю, або виїздять з колективними прогулянками чи індивідуально в Европі.

У південних американських країнах — також в Італії й Еспанії — існує післяобідня сієста: тоді крамниці зачинені, трудно знайти відчинений ресторан, всі сидять вдома, бо асфальт мостових доріг і камінні стіни будинків розпалені палючим сонцем. В Америці й Канаді нема сієсти, але літня перерва в існуючих Літературно-мистецьких Клюбах та сповільнення праці в усіх установах, де працівники виїздять на законно належні їм ферії — це теж своєрідна сієста.

Кажуть, що тому поділено добу на 24 години, щоб вісім годин йшли на працю, вісім на сон і вісім на відпочинок. Це у теорії. У практиці життя вимагає від людини, щоб вона працювала більше, як вісім годин на добу, бо поза законним восьмигодинним днем праці є ще родина, є ще обов'язки супроти громади, супроти дітей, супроти самого себе. Але літо — особливо два літні місяці — липень і серпень — накидає власні закони. До них належить неписаний, але вже традиційний закон — щоб діти й молодь розїхались по таборах і відпочинкових оселях, бо швидко настане час, коли залунає гасло: діти до школи!

Юрій Р. Рибак

ІНВЕСТУВАННЯ У ЗОЛОТО

Розсудну людину можна б порівняти з бджілкою, яка свої здобуті добра відразу не споживає, а старається робити запас, який запевнює постачання у часі потреби. Як у харчовому світі кожна добра господиня має свій шпихлір (у нас холодільник), так людина у фінансовій ділянці ощаджує гроші. Та минуле виявило, що по-різному доля зустрічає різні види гроша й тому людина, зменшуючи риск, своє придбання розкладає пляново. Вона купує нерухоме майно, а головно предмети, які не тратять фізичної форми і хоча не завжди приносять дохід, то затримують свою вимінну вартість. Серед тих предметів найбільш поширилось золото. Останніми роками воно стало сильно спекулятивним металем, цебто таким, що його закупівля та продаж пов'язані з фінансовим риском.

Люди питають: „Яка ж буде ціна золота завтра, позавтра, за рік? Тяжко відповісти на цей запит навіть знавцям. Загально думають, що ціна впала найнижче як тільки можливо і повинна йти вгору. Спекулянт вважає, що коли золото „рухається", то на його трансакціях можна заробити. Але тут осторога! У недавному багато фірм і приватних осіб втратили на спекуляції золотом. Головна причина була в тому, що треба таки рішитись: чи робити „скорі гроші" чи їх тримати довший час.

Коли хтось зачинає інвестувати свій зароблений гріш у золото мусить зацікавитись двома родами, а саме: фізичним металем у виді штаби чи монети та фінансовими сертифікатами (Financial papers), підтриманими золотом або означені в золоті.

Приймім, що дана особа рішилася купити „дійсне золото." Це дуже легка справа, бо на вулицях безліч вивісок: „Купуємо і продаємо золото". У часописах та журналах оголошують себе офіційно фірми, які часто мають дуже переконливі імена й атрактивні оферти. Але ніхто не знає, хто є ці фірми і як далеко вони гідні довір'я. Тому слід купувати лише у підприємствах, що відомі зі своєї солідности і чесности і рекомендовані знайомими.

Купувати золото у штабах найкраще особисто, а при інших замовленнях заплату передати банкові, який перевірить доставу. Ніхто золота не тримає вдома, тому треба знайти приміщення з переховальними скритками. І знову мала осторога! Звичайно, предмети у скритці не є забезпечені і це треба зробити самому. Треба теж вивідати, чи майно цього, що переховує золото є відділене від загального фірми, бо як ні, то випадку банкрутства вірителі на це покладуть свою руку, на все.

Кожний інвестор бажає купити золото якнайдешевше і тому є продавці, які себе реклямують, мовляв, продають по ціні коштів або „на місці" оригінального закупу. Не забуваймо, що деталічна ціна золота включає комісійну винагороду, що основується на гуртовій ціні з націнкою. Говорять, що часами покупець платить яких 25 відсотків більше.

Переховування самого золота у штабах — це невигідна річ, бо за все треба платити додатково: за переховання, за забезпечення, а в хвилині потреби не можна „зішкрябати" золото зі штаби і продавати, тому і далеко краще звернути увагу на золоті монети. Завжди можна одну монету згрошовити, не торкаючи інших. На закупівлю монет треба менше грошей, ніж на штаби і тому цей рід є дуже популярний поміж дрібними інвесторами. Із монет відомі є південно-американський Кругеранд, Канадський Кленовий Листок як теж мехіканська Онса, Австрійська стокоронівка коштує менше, не має бо повної ваги

При закупі монет треба добре подумати, бо тут діють два роди цін: Одна, це ціна сперта на кожночасній вартості золота, а друга — на нумізматичній вартості, цебто ціні, яку платять збирачі за рідкісні видання. Пригадаймо лише час, коли золото прямувало до 800 долярів за унцію. Люди витягали із сховків золоті монети і продавали „на вагу". А скільки серед тих монет були такі, що нумізматичною вартістю перевищували вартість самого золота? Тому є рада на це: обернім монету двічі заки продамо раз!

Є люди, які не хочуть мати до діла з фізичним золотом і вважають, що краще мати його на папері. Для них є нагода купувати сертифікати, що подані у золоті, або і уділи копалень золота. Надзвичайно успішні є уділи взаємного фонду (Mutual Fund), що спеціялізується в уділах дорогоцінних металів. Цього роду уділи не є з однієї фірми, а комбінаці різних. Тим робом риск зменшується і запевняється постійний дохід. І тут вказано звернутись за порадою до довіреного брокера.

І врешті ще один рід інвестування, часами підсвідомий — це біжутерія. Золото тут виступає у формі прикрас, а ціни залежать від виробу, оформлення і індивідуальног смаку. Минулого року менше інвесторів купило біжутерію, бо купували штаби, які продавали при зрості ціни на золото. У 1982 році фабрикація бужутерії зужила 64 відсотків нового золота, а в тому, провадила Італія — 195 тоннами.

Інвестування в золото, а радше його посідання, дає людині почуття престижу та своєрідної певности.

ЖИТТЯ І ЗНАННЯ

Редагує Лев Яцкевич

Чи наша плянета призначена на знищення?

Живемо під постійним обстрілом новин та вісток про невеселе майбутнє нашої землі, якій, мовляв, загрожує цілий ряд апокаліптичних нещасть, від нестачі енергії до знищення її біологічної субстанції нуклеарною радіяцією.

На щастя, крім ультра-песимістів існують також ультра-оптимісти, які бачать майбутнє нашої землі в більш райдужних променях. До тих останніх слід зарахувати Геррі Стайна, автора нещодавно опублікованої книжки „Надійне майбутнє" („Мек Міллан Ко, 1983), який у багатьох страхітливих прогнозах, добачає перебільшення або несумісність з дійсністю. Тому людство непотрібно дивиться у майбутнє з тривогою та збавляє себе сну такими речами, як затруєння повітря окисом вуглецю, занечищення довкілля, надмір аерозолю в горішніх шарах нашої атмосфери, нестача нафти, сировини та копалинних ресурсів, ґльобальний голод чи знищення нашої плянети нуклеарною війною.

На протязі багатьох років вчені цілого світу досліджують концентрацію окису вуглецю в нашій атмосфері. З уваги на те, що в північній гемісфері є зареєстрованих 10 разів більше автомобілів ніж — в південній, вчені сподівалися, що відсоток вуглецю в повітрі північної півкулі буде далеко більший ніж — у південній. Але виявилося, що на протязі останніх 30 років він залишився той самий в обох гемісферах. І, навіть, в таких повітро-занечищених містах, як Токіо, Лос Анджелес та Ню Йорк, рівень окису вуглецю, згідно з опінією урядових чинників контролі довкілля, не загрожує здоров'ю людини.

Те саме можна сказати про занечищення великих міст, озер та рік. Тим всім, що нарікають на занечищення сьогочасних великих міст, автор пригадує жалюгідний санітарний стан таких середньовічних метрополій, як Париж та Лондон, у яких відчинені канали спливали до Секвани та Тамізи серединою міста, а єдиними джерелами питної води були підскірні криниці затруєні густо-часто стічними водами.

В останньому часі „довкільники" вчинили великий крик, мовляв, аерозоль нищить своїм флюоровуглецевим стимулятором (propellant) нашарування озону в стратосфері та дає в той спосіб змогу космічним радіяційним променям проникати крізь нашу атмосферу, з усіма шкідливими наслідками для людського організму, а головно шкіри.

На думку автора згаданої книжки — це перебільшена небезпека, бо аерозоль має змогу знищити не більше, як 5 відсотків озону, тоді коли природна його концентрація коливається від одного відсотка до 10 відсотків.

Також закид про нестачу сировин енергетичних та копалинних — нестійкий. Говорячи про сировину, ми маємо, звичайно, на увазі вугілля, природний газ та такі мінерали, як залізо, манган, нікель, алюміній, оливо, уран та титаній.

Під теперішню пору, ми не відчуваємо нестачі жадної з цих сировин і, не виглядає, щоб нам їх забракло до половини XXI сторіччя, що, до речі, можна легко перевірити хоч би у „Світовому Альманаху" (World Almanac) в якійнебудь публічній бібліотеці.

Не виглядає також, що нам забракне нафти, ані тепер, ані в майбутньому. Навпаки, від 1942 року досьогодні відкрито 25 нових нафтових родовищ, багатство яких, у багатьох випадках, перейшло усі сподівання нафтових геологів. Згідно з доцьогочасною оцінкою, світові припаси нафти дорівнюють 4 трильйонам барилок, що при сьогочасній консумції нафти, вистачать людству на 175 років, себто до XXII століття.

А тепер, розгляньмо можливості світового голоду. Ми згадуємо часто про таку можливість, хоч знаємо, що ми використовуємо тільки невелику частину поверхні землі, придатної для вирощування рослин. При піднесенні технології третього світу, кращим використанням добрив та запряженні (в майбутньому) до колісниці потреб людини соняшної енергії, можемо сміло сказати, що навіть такі перенаселені країни, як Індія, чи Етіопія матимуть змогу вирощувати достатню кількість харчів для прокормлення свого населення.

Якщо йдеться про майбутню війну та її нищівний вплив на біологію нашої плянети, то це, як то кажуть „надвоє бабка ворожила". Бо, не зважаючи на всі запобіжні заходи та зговорення між обома світовими потугами, ЗСА і Совєтським Союзом, ядрова зброя може бути вжита якимось новим, фанатичним Каддафі чи Хомейні, тоді, коли цього ми найменше сподіваємось. Але таке одностороннє вжиття атомової зброї не грозить ще знищенням цілої нашої плянети. Бо треба ґльобальної війни, яку можуть, покищо, розпочати тільки дві згадані вже світові потуги, які, однак, — свідомі цього, що атомова зброя, — це обосічний меч, який може, не тільки знищити противника, але й цілу нашу плянету й цивілізацію. Хоч людина — незбагненна істота, в якій почування беруть часто верх над логікою та розумом.

Олександер Татомир

АТЕНТАТ НА ПАПУ

III

В Українській ССР є сім областей, які мають 10 мільйонів населення, і щойно в 1945 році попали під совєтську владу. Вони є компактно більше українськими, як решта мешканців республіки. У 1970 році на цьому терені далі існувала льояльність Римові й помітно зростали симпатії до цієї Церкви, яка поширюється на Східню Україну та віддалені райони УССР, де є більші чисельно українські поселення, як у Казахстані. Важко відрізнити релігійний сантимент від націоналізму. Українські дисиденти видали значну кількість самвидавної літератури, що її частина найшлася за кордоном — писання Чорновола, Дзюби, Мороза й інших.

Вибір польського Папи прискорює процес спротиву, який діяв вже раніше. Комуністи стверджують, що Україна є об'єктом окремої дбайливости проводу у Ватикані. Папа старається вжити ще помітно активне ядро уніятської Церкви в Україні для поширення релігійного впливу на мешканців республіки. Посилені атаки Москви на Українську Уніятську Церкву з 23-ох відсотків на 47 відсотків у 1981 році вказують на те, що ця Церква живе і потужніє. Москва атакує Папу за скликання синоду українських католицьких єпископів у Римі. Цей синод став предметом двох великих статтей в березні 1981 року в органі Центрального Комітету Комуністичної Партії в Україні п. н. „Радянська Україна". Одна із цих статтей критикує Папу за „теплі слова для владик, що колябурували з німецькими окупантами". Такі статті та інші, подібні до них, це „проголошення війни проти Папи".

Основніші студії совєтського терроризму познайомили автора з українським питанням, яке часом має рішальний вплив на події світового маштабу, як справа Сташинського, що спричинила зміну тактики КҐБ, і атентат на Папу, частинно спровокований діяльністю Української Уніятської Церкви на рідних землях і поселеннях.

Змова на життя Папи

Кожна конспірація мусить мати причину і в цьому випадку Москва мала всі потрібні докази на те, що світ буде для неї безпечнішим без Папи, — пише Пол Б. Генс. Керівники в Кремлі вважали, що великий досвід Папи з комунізмом, його дар володіти серцями й інтелектами поляків, а теж його вплив на християн у цілому Совєтському Союзі, зокрема на Українську Католицьку Церкву, є унікальною загрозою для домінації Совєтського Союзу у Східній Европі.

Автор, як колишній високий державний урядник і член Комітету національної безпеки, є вийнятково кваліфікований, щоб зреконструювати плян конспірації і насвітлити її в історичній та політичній перспективі. Як знавець Туреччини й турецької мови, він об'єктивно аналізував докази терористичної діяльности з російських, італійських і болгарських джерел, які не залишають найменшого сумніву, що Совєтський Союз безмилосердно послуговується терором, щоб осягнути свою ціль.

Дня 16-го жовтня 1978 року Папою став кардинал Войтила. Небагато часу забрало, щоб совєти збагнули, що в ньому мають дуже розумного, досвідченого і рішучого противника комуністичної системи. Совєтський Союз затривожила перша тріюмфальна поїздка Папи до Польщі, а згодом до численних інших країн. Уже певно в самих початках зроблено рішення, щоб за всяку ціну позбутися польського Папи, а в зв'язку з ним і провідника „Солідарности" Лєха Валенси. Кардинал Вишинський, будучи смертельно хворим, догоряв... Траплялася знаменита нагода обезголовити бунтарську Польщу...

За інформаціями болгарської розвідки, до переведення в життя пляну подвійного вбивства Папи і Валенси найкраще надавався Аджа. Москва одобрила цей плян. Аджа за короткий час пройшов складний шлях підготови й заправи до терористичних актів. З його рук впав у Туреччині в 1979 році відомий журналіст і видавець Абді Ітакчі, що визначався великою культурою, толеранцією до всіх політичних угрупувань і об'єктивізмом. Мав прозахідні симпатії, зокрема до ЗСА. Вважав, що Туреччина повинна бути членом НАТО. Немає сумніву, хто інспірував цей атентат. Невдовзі ув'язнено Аджу. За допомогою іззовні він утік з тюрми і кинув погрозу, що коли Папа відвідає Туреччину він вб'є його. Щоб відвернути увагу від Москви, він підтримував зв'язки з правими терористами.

Нелеґальним шляхом перевезено Аджу в часі революції аятолли Хомейні до Ірану, буцім то він став мусулманським фундаменталістом. Згодом окружною дорогою він опинився в Болгарії, де були керманичі його терористичної діяльности, а звідси поїхав до Німеччини й Швайцарії.

Тим часом у Польщі „Солідарність" добилася визнання і Лєх Валенса вибрався на відвідини до Папи. Кремль рішив, що в часі

(Продовження на ст. 4)

Марічка

УКРАЇНСЬКИЙ ГАНТЕР І ЙОГО ПОЧАТКИ

I

Рік 1959. Їду в Гантер. Там, — кажуть, — осівся наш колишній друг воєнних кошмарних днів — Володимир Кобзяр, а я шукаю пригожого клімату, доброго повітря, впарі з легкою фізичною працею для мого чоловіка, чудом оцілілого з невилікувальної недуги.

І от по довгій блуканині гірськими мальовничими доріжками — за вказівками п. Біловуса — віднаходжу Володимира і Олю Кобзярів і їхню охрищену вже „Кобзярівку". Привітання, спомини...

— „Як там Любко, діти?

У мене зроджується постанова десь тут поселитися, конечно біля досвідченого „бизнесмена" — В. Кобзяра, щоб підівчитися та господарювати тут з нездоровим ще чоловіком і двома малими дітьми. А гори чудові, привабливі. А я ще молода і найздоровша з усіх, то й дам собі раду!

Так і почалося. До того тут вже є плян будувати гуцульську церкву. Чи не щастя і добрий знак! Ми ж щойно закінчили будувати церкву в Трентоні, Н. Дж., а тут друга! — будувати вже другу церкву в своєму житті, докласти свою цеглину під будову Господнього дому — не кожному доводиться.

Отож будуємо тут свій мотелик. Удвох і майже тільки власними руками. Очищуємо важкі камені і хащі, зарослі над гірською річкою. А поруч — чверть милі від нас — росте вгору наша церковця, почата теж від прочищування хащів, деревиння, каменюк. Будує її — як і ми — д-р Макаревич з першими поселенцями Гантеру.

Побіжу, було, зловивши якусь вільну хвилинку, щоб поглянути. Він там усе. Доглядає, мішає цемент, підносить, приносить, іноді і покричить на когось. І от церковця писанкою докінчується. Ще сходи до неї і дорогу зробити з другого боку для автомашин. Та йде це скоро. Доктор Макаревич із закасаними рукавами, молодик — син та декілька відданих гантерців коло праці. Сусідка Соня Королик підносить питво та перекуски. Каміння на сходи двигають усі. Нарівні з усіма пані Наталка, дружина доктора. Наш лікар укладає, направляє і через декілька днів — сходи готові. Широкі вони і вигідні. Обдумані, з пристанками для відпочинку, бо високо йти. Вже й поруччя збоку є, а там вхідну гуцульську браму докінчує Юрко Костів — фактичний будівничий нашої церкви і цілого центру.

А ще за недовгий час виструнчилася збоку дзвіниця із дзвоном в її серці, що найкращою музикою відбивається у наших серцях першого Великодня.

Готова церква. Блистить гладенький асфальт. Гори радіють, у повітрі нависла Божа благодать. Посвячення. Вмурування наріжного каменя. Церковну гірку з левадою заквітчали люди, діти — з усіх усюдів; вірні не вміщаються в церкві. Всі двері відчинені навстіж; несеться дзвінке „Вірую" Михайла Мороза — „опатентована" його солівка чи не за всі роки існування українського Гантеру. Напевно з легшим серцем міг би маестро втратити найкращу свою картину, як не проспівати цієї молитви...

Запашним ладаном уноситься синій димок з кадильниці в руках інженера Клюфаса — нашого сталого „старшого брата". Набожно співає хор, складений з горстки постійних і принагідних гостей під орудою колишнього старого бандуриста Любомира Лампіки, якому теж можна радше завалити його власний мотель, як відібрати посаду безплатного дяка в Гантері...

І ось ще одна велика подія: приїзд нашого Патріярха Йосифа. Благословення, посадження пропам'ятного дуба. Яка радість і гордість нам, гантерцям! Маємо церкву як писанку! нашу, гуцульську! І без великих зусиль, без напруги. Чого ще треба?..

Але... як звичайно, в нас ці „але" не переводяться. То тут, то там критика, суперечки, догани. І будувати треба було не там, а десь у другому місці; і не так, а можна було б інакше, і багато ще „не такого" є. А все це відома наша писенька і наш гріх. А наймудріші ті, що „знають найкраще" все; ті, що осторонь, з руками в кишенях, приглядалися праці. А тепер ходять до церкви, бо й для них є місце в ній для молитви.

І знову свіжа новина: „Чи знаєте, що Макаревич затіває"? — „Плянує будувати церковну галю!" „Та це ж чудово!" Дехто міркує собі, що нова будівля цього чи того „зруйнує".

Але ж воно не так: бо для громади і для всіх ліпше буде!

Дивуюся. Але ми тут нові. І, може, дійсно не все знаємо.

Про д-ра Івана Макаревича чула я ще в Німеччині, як раз гостив Капелю Бандуристів та оглядав і рентґенував кожного, чи, бува, декому не всадилося що по перебутих воєнних тарапатах. Щось там був відкрив і в легенях мого чоловіка, мені на додаткову журбу. Це все, що я знала про лікаря Макаревича

Ще чула, що тут то там когось до шпиталю забирає, оперує; як треба — то за майже ніякі оплати, бо люди ще бідні, мови не знають та й грошей не мають. А свої ж, українці. До кого ж йти, як не до свого лікаря, що ще й ліки задармо дасть. А ґражду таки будують. І знову він — доктор — всюди свої поправки рішуче встановляє.

Дорадників, проте, багато, хоч до праці охочих мало. Є і скептики: „Та де він там збудує такий будинок!" „Та за що? За які гроші?" — Або ще й таке: „Та й нащо нам того?"

А через рік, чи трохи довше — і ґражда красується вже тут. Є де людям після Богослужби зустрітися, скоштувати смачних пиріжків, борщу та інших присмаків „рукотворених" нашими жертвенними гантерськими панями; є де мистцям свої твори порозвішувати. І ніхто дуже не скривдив себе, хіба церковний кошичок. І Кобзярівці добре і, в ґражді весілля почалися; людей ґражда приваблює: їх щоразу більше тут. Олі і Влодкові Кобзярям повні руки роботи і літників чимало.

Далі йде жертвенна праця Макаревичів та горстки щирих парохіян.

Тільки я чомусь не можу дошукатися ніяких недоліків. Певно через 'брак часу', бо своя будова мотелю — черепахою посувається. Бачу тільки, як доктор замітає церкву і біля церкви; як світить і гасить свічки. І з кошичком ходить поміж людей. І священика треба звідкись привезти, погодувати і відвезти; нікого про ті справи голова не болить. І на церкві боргу нема і лишні гроші в церковній касі є.

(Закінчення буде)

ВЗАЄМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ: УНС ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ МОЛОДІ, МОЛОДЬ ЗАБЕЗПЕЧУЄ МАЙБУТНЄ УНС

У теперішній організаційній кампанії Українського Народного Союзу окрему увагу віддається організації молоді. Забезпечення молоді в УНСоюзі має вітальну вартість, як для самої молоді, так і для УНСоюзу та всієї нашої української громади на північно-американському континенті, для їх взаємного майбутнього.

Голос Станиславівщини

Ділимося радістю з нашими Станіславівцями, що II-ий том'Станиславівського Альманаху' вже друкується у друкарні А. Зінкевича в стейті Мериленді. Головний редактор д-р Микола Климишин закінчує працю над матеріялами, щоб другий том був доповненням та гідним завершенням першого тому'Станиславівського Альманаху'. Напливає ще багато матеріялів, бо вже така українська вдача, що довго зволікають з писанням листів, з відгуками на громадські справи в пресі, чи в випадку писання спогадів, але вони таки варті уваги. Коли зважити, що наших земляків, старожилів Станиславова й Станиславівщини, які пам'ятали б кінець минулого сторіччя, вже майже немає в живих, а тих, що пам'ятають ще 1910-1929 роки на наших землях чимраз менше, з сумом стверджуємо, прочитавши некролог у пресі про того чи іншого земляка, що він не міг це багато цікавого оповісти про нашу давнину, але сам нічого не написав, не знайшовся ніхто, що списав би його спогади-оповідання.

У країнах нашого поселення виростає вже покоління, яке Станиславова й Станиславівщини не знає. Невідомі їм події не тільки з-перед Першої світової війни, міжвоєнний час, але й з часів Другої світової війни, в якій їхні діди чи батьки були активними учасниками. Небагато затямили вони з оповідань батьків, тож видання регіональних збірників, а в цьому випадку нашого станиславівського, стає патріотичною конечністю, бо в них бодай у мініятюрі будуть віддзеркалені важливі події, згадані визначні громадяни, які допомогли добитися поважних успіхів на культурному, політичному й релігійному відтинках нашого життя на протязі хоч би останніх 150-ти років.

Здається, що ми, ті молоді, що покинули рідні сторони, а сьогодні в більшості вже по шістдесятці, багато дечого пригадуємо, радо згадуємо про рідні землі, про поодиноких громадян, але, якщо ми не залишимо друкованої документації, багато з того пропаде для історії. Ми свідомі того, що під сучасну пору на рідних землях окупант не шанує минулого, фальшує його історію, знеціню́є визначних громадян-патріотів, нищить такі дорогі нам пам'ятки, як церкви й цвинтарі, тому нашим обов'язком є докласти якнайбільше зусиль, щоб II-ий том станиславівського збірника якнайскорше появився.

В нашому житті часто зав важуємо байдужість, брак жертвенности, що є явищем майже трагічним. Навіть найбільшим ентузіястам вкрадається в серце сумнів, чи варто трудитися, коли реакція земляків така мінімальна.

Управа Центрального Комітету Станиславівщини в минулих місяцях розіслала до всіх земляків-станиславівців поіменні листи-заклики в справі надсилання пожертв на видавничий фонд, але слід ствердити, що відгук слабий й неспівмірний до сучасних видавничих коштів. Тому, дорогі земляки, ми ще раз звертаємося до вас з проханням допомогти фінансово завершити велике діло.

Ціна цього тому виноситеме 50 дол. Згідно з умовою з друкарнею, книжка має бути готовою у серпні 1984 року. Отже, поспішайте з надсиланням передплати, доповнюйте свої пожертви, заохочуйте інших купити I-ий том'Станиславівського Альманаху,' щоб не було затримки з причини браку грошових фондів. Всі пожертви і вплати на видавничий фонд будуть поміщені в другому томі.

Датки слід надсилати на адресу скарбника ЦКомітету: Mr. Ewhen Lutzky, 39-26 65th St. Woodside, N.Y. 11377.

Земляків-канадців просимо присилати свої пожертви в американській валюті.

Орест Корчак-Городиський

Пам'яті інж. Ярослава Когута

В суботу, 26-го травня ц.р., українська громада Клівленду з сумом попрощала на вічний спочинок активного свого члена і всіма шанованого сл. п. інж. Ярослава Когута, який нагло помер на 54-му році свого трудолюбивого життя: Постать покійного була занадто непересічною особою, аби з його відходом швидко не можна було відчути його втрати або, тим більше, легко можна було його забути тим усім, хто його знав і з ним співпрацював.

Народжений 23-го березня 1931 року в місті Надвірній на Гуцульщині. Його батько працював механіком у нафтовій рафінерії. Ярослав з причин відомих трагічних подій Другої світової війни з родиною змушений був залишити рідні землі мальовничої Гуцульщини і опинитися в Кракові. Але, ще будучи в середній школі, молодий Ярослав почав проявляти великі зацікавлення та здібности в ділянці технічних наук. І тому після закінчення середньої школи він поступив до Краківської Технологічної Академії, яку успішно закінчив у 1955 році, здобуваючи ступінь інженера скляної технології.

Від 1955 року до 1959-го молодий інженер Когут працював у Польщі в підприємствах скляних виробів, де завдяки своїм здібностям та працьовитості від самого початку вибився на високі професійні становища. І так 1955 року його призначили головним технологом гути в м. Ниса, де, працюючи в ділянці нових ґатунків скла для потреб електроніки, він успішно виконав поставлені перед ним завдання—включно з винайденням нового методу забарвлення скла. Так само, працюючи головним інженером гути „Полянка", він лише впродовж одного року крім нагляду за цілим технологічним процесом, знайшов час, щоб удосконалити техніку креслення синього забарвлення для печей, у яких розтоплюється скло. Це під його безпосереднім керівництвом було побудовано печі, включно з устакуванням т. зв. скляних труб Даннера. Хоч він мав тоді лише 27 років життя, але вже під його керівництвом перебувало 28 інженерів та 35 техніків.

У Польщі, в п'ятдесятих роках, в житті нашого молодого інженера сталася подія, яка дуже завважила на дальшій його професійний та життєвій кар'єрі. А саме: 1957 року його батько задумав відвідати свою сестру в Америці. Повернувшись до дому, батько Когут покликав Ярослава і сказав йому, що, мовляв, в Америці люди не тільки живуть заможніше, ніж в Польщі, але, головно, живуть вільно і без страху. І тому батько порадив синові при першій можливості дістатися до Америки.

Син вирішив виконати заповіт батька. Діставши 1959 року дозвіл відвідати своїх рідних у ЗСА, інж. Ярослав Когут, не зважаючи на всі професійні успіхи в Польщі, вже більше туди не повернувся. Тут, на землі Вашінгтона, не зважаючи на певні трудноці, на незнання чужої мови, він швидко здобув належне його фаховим знанням місце. Спочатку він оселився в Брукліні, в Ню Йорку, де в одній фабриці керував технологічним процесом вироблення різдвяно-скляних орнаментів, а потім як доброго фахівця його післали до Мехіко Ситі, де на доручення компанії він виготовив плян для побудови нової гути. Плян був схвалений і нове підприємство скляних виробів було пущено в рух.

Але людина не живе хлібом єдиним. Хоч професійні успіхи св.п. інж. Я. Когута були добрі і на матеріяльні умови наш новий еміґрант аж ніяк не міг нарікати, проте бажання жити серед української громади і працювати для тієї громади були ще сильнішими. Тому в 1964 році він повернувся з Мехіко до ЗСА, де як інженер працював у Толедо в слянній фабриці Овенс-Ілінойс; від 1968 року—в Клівленді, в Дженерал Електрик Ко.

Але інж. Когут працював не тільки як інженер, бездоганно виконуючи свої професійні обов'язки,—він одночасно ввесь час намагався щось удосконалити, винайти щось нове. Тут за відносно короткий час він, як винахідник, здобув чимало дуже похвальних успіхів—став власником п'ятьох прийнятих патентів з його улюбленої ділянки— технології скляних виробів.

Працюючи в Овенс-Ілінойс Ко, він опатентував два винаходи—один з ділянки оптики, а другий з ділянки вироблення нового скла без домішок живого срібла. Ще більших успіхів він здобув, коли, працюючи при компанії Дженерал Електрик, дістав три патенти: два з ділянки удосконалення скла для печаткування і один—виготовлення скла з домішками інших речовин. За всі ці винаходи інж. Когут, поруч багатьох похвал і грамот, діставав також грошові винагороди. Зокрема із вдоволенням компанія Дженерал Електрик у 1979 році повідомляла про його „історичне відкриття"—удосконалення електронічної лямпи, за допомогою якої заощаджується значна кількість електроенергії.

Але зацікавлення св. п. інж. Я. Когута не обмежувалися лише працею в ділянці його професії,—вже від самого початку його появи в Клівленді серед української громади він став відомий як „майстер на всі руки", в дійсному розумінні цього слова. Чи то мова йшла про направу електрики, газового чи якогось іншого опалення, будівельної справи, будь-яких машин по господарству—здається, не існувало нічого такого в домі чи поза домом, чого Славко не міг би направити.

Не зважаючи на переобтяження професійною та винахідницькою працею, св. п. Ярослав Когут знаходив також час для активної громадської праці, без якої він не уявляв повноти життя людини: був справжнім патріотом і інтелігентом. Працював він у Товаристві „Рідна Школа", де донедавна був головою Батьківського комітету, працював у Товаристві Українських Інженерів, в Українському Пласті та був членом Українського Народного Союзу

Загинув Я. Когут у дорозі поспішаючи на панахиду нашого славного кобзаря Григорія Китастого.

Покійний залишив у смутку дружину Неонілю—з дому Франко, зі славної родини Франків, що дала нам Івана Франка (дід Неонілі по-батькові Захарій був рідним братом нашого Великого Каменяра та письменника). Також залишив доньку Любу та сина Мирослава—обоє студенти вищих шкіл

Д-р Юліян Мовчан

ІНШЕ ПРІЗВИЩЕ Й ІНШИЙ ЗАГОЛОВОК

Друга частина статті д-ра Юліяна Мовчана „Український Медичний Архів (Цінний збірник документів), що друкувалася у двох числах „Свободи" чч.113 і 114 при ломці пішла до підвалу 16-го червня під чужим заголовком і чужим прізвищем. — Ред.

ДОПОВІДЬ НА ТЕМУ УКЦЕРКВИ

Кергонксон, Н. Й. — Тут відбудеться заходами Українського Патріярхального Товариства в неділю, 24-го червня ц.р., о год. 12:00 опівдні, в залі церкви Пресвятої Тройці доповідь проф. Романа Морозюка на тему „Напередодні другого 400-річчя історії Української Католицької Церкви".

Організатори запрошують на доповідь місцеве і довколишнє українське громадянство.

В глибокому смутку повідомляємо Рідних, Приятелів і Знайомих, що з Волі Всевишнього, дня 19-го червня 1984 р., по довгій і тяжкій недузі, прийнявши Найсвятіші Тайни, відійшов у Вічність, на 84-му році життя наш Найдорожчий ЧОЛОВІК, БАТЬКО, ДІДО, БРАТ, ВУЙКО І СТРИЙКО

бл. п.

БОГДАН ФОСТЯК

учасник Визвольних Змагань, директор Центробанку у Львові, співосновник та довголітній член дирекції Української Кредитової Кооперативи в Ню Йорку.

ПАНАХИДИ — у середу, 20-го червня і четвер, 21-го червня 1984 р., о год. 7:30 вечора у похоронному заведенні Walsh-La Bella and Son, 87-13 87th Street, So. of Jamaica Avenue коло Woodhaven Blvd.

ПОХОРОННІ БОГОСЛУЖЕННЯ відбудуться у п'ятницю, 22-го червня 1984 р.: 8:30 год. ранку у похоронному заведенні, 10:00 год. ранку в церкві св. Юра в Ню Йорку, а опісля на український православний цвинтар св. Андрія в С. Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

дружина — ОЛЬГА
донька — МАРТА ДАНИЛЮК з чоловіком РОМАНОМ
внуки — ОЛЕГ І АНДРІЙ
сестри:
РОМАНА МИЦИК
ЯРОСЛАВА ЛАБКА
сестрінки:
ОКСАНА МИКИТИН з чоловіком ІВАНОМ та родиною
РОМАН МИЦИК з дружиною ЛЮБОЮ та дочками
ОРЕСТ МИЦИК з дружиною МАРІЙКОЮ та синами
братанки:
БОГДАН ФОСТЯК з дружиною ВОЛОДИМИРОЮ та родиною
ДЕОНІЗІЙ ФОСТЯК з дружиною ВІОЛЕТ та донькою
кузини:
ЛІДІЯ КРУШЕЛЬНИЦЬКА з родиною
д-р ЗЕНОН КАРАТНИЦЬКИЙ з родиною
Ближча і дальша Родина в ЗСА і Україні

Українська Федеральна Кредитова Кооператива „Самопоміч" в Ню Йорку

ділиться сумною вісткою з усією Українською Громадою, що у вівторок, 19-го червня 1984 року відійшов у Вічність

бл. п.

БОГДАН ФОСТЯК

відомий український кооператор, колишній директор Центробанку у Львові, а на землі нового поселення член-основник і довголітній член проводу Української Федеральної Кредитової Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку, що в узнанні Його труду і заслуг для розбудови української кооперації був нагороджений почесною грамотою „заслуженого українського кооператора".

•

Склонюючи голови перед тінями Покійного з болем у серці висловлюємо наші найглибші співчуття горем прибитій Його Достойній Дружині, Доні, Зятеві, Внукам та всій Родині.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

Рада Директорів Ф.К.К. „Самопоміч" у Ню Йорку

У ПОДЯЦІ ПО бл.п. Д-рові АНТОНОВІ ЖУКОВСЬКОМУ

У „Свободі" з 17-го травня 1984 року, через недогляд пропущено прізвища деяких осіб.

Щиро дякую братові пок. Мужа Миронові Жуковському, його дружині Полі і синові Стасеві з Перт, Австралія за часті телефони, квіти. Рівнож сердечно дякую нашим близьким приятелям — віцепрезидентові д-рові Миколі Степаненкові і його дружині Галині Марті і Гері Джордж з Дакоти, Естер Крептрі з Арізони за часті телефони, та за моральну піддержку в часі недуги мого пок. Мужа.

ЩИРО ДЯКУЮ!

СВЯТОСЛАВА ЖУКОВСЬКА

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що у вівторок, 19-го червня 1984 р. відійшов у Вічність на 64-му році життя

бл. п.

МИКОЛА ПОЧИНОК

народжений в Джерзі Сиці, Н. Дж. (до війни жив в Україні)

Горем прибиті:

дружина — ЕЛЛА
дочка — ГАНЯ ЕЛЛА
син — ПЕТРО ЙОСИФ
в Україні:
сестра — ІВАННА ПЕТРІВНА ОЛІЙНИК з родиною
брати — МИХАЙЛО І ВАСИЛЬ
тесті — ЙОСИФ І ЕЛЛА СТУПЕК

ПАНАХИДА — в четвер, 21-го червня 1984 р. у Riotto Funeral Home, 3205 Kennedy Blvd., Jersey City, N.J., о год. 7:30 веч.

ПОХОРОН у п'ятницю, 22-го червня 1984 р. з того ж заведення до церкви свв. Петра і Павла в Джерзі Сиці, а опісля на Holy Name Cemetery, N. Arlington, N.J.

ВІЧНА ЙОМУ ПАМ'ЯТЬ!

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ ВІДХОДУ У ВІЧНІСТЬ

нашого Незабутнього Тата, Діда, Брата і Вуйка

бл. п.

ВОЛОДИМИРА САС ЯВОРСЬКОГО

будуть відслужені

ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ

в ПОНЕДІЛОК, 25-го ЧЕРВНЯ 1984 року, о 8-ій год. ранку в церкві СВ. ІВАНА ХРЕСТИТЕЛЯ в Нюарку, та в церквах в Пассейку, і Джерзі Сиці, Н. Дж.

Про молитви за душу Покійного просять

син ЯРОСЛАВ і РОДИНА

ПОДЯКА

Складаємо щиру подяку Всечеснішому о. М. Перетяткові за часті відвідини Покійного в лічниці і за уділення Найсвятіших Тайн і останніх обрядів та за відправлення похоронних Богослужень. Рівнож дякуємо п. диригентові М. Добошеві за спів під час похоронних відправ, а Марійській Дружині за молитви і пані Ю. Добош за слова співчуття.

Також складаємо сердечну подяку д-рові Юрієві Стефанівському за довголітню віддану лікарську опіку над Покійним, а мец. Е. Стрийському за звеличання пам'яті Покійного під час тризни.

Щиро дякуємо Родині, Приятелям і Знайомим за молитви, пожертви на св. Літургії і на Патріярший Фонд, за квіти і вислови співчуття та за участь в похоронних відправах.

ПОЖЕРТВИ НА ЗАУПОКІЙНІ СВЯТІ ЛІТУРГІЇ:

Я. Балабан, Ґ. Ветро, З. і Б. Гаврилишини, М. і Я. Гординські, Н. і Е. Змиі, Г. Клим, М. і С. Колодії, К. і В. Колодії, М. і Я. Колодії, род. Кравтів, М. Кривокульська, Л. Б. і М. Лисаки, Марійська Дружина, род. Микитинів, Л. і Ю. Олесницькі, Працівники і Дирекція Кред. Кооп. „Самопоміч", Б. і Р. Раско, А. і Я. Ситники, О. Смородська, І. і А. Стрийські, П. Терещук, М. і В. Турянські Т. і Я. Турянські, В. і Р. Чапельські, І. і Я. Яворські, Д. і А. Яременки, В. і І. Яскіри.

ПОЖЕРТВИ НА ПАТРІЯРШИЙ ФОНД Т-ва СВ. СОФІЯ

260.00 дол. — род. Горникевичів у Відні.
По 100.00 дол. — З. і Б. Гаврилишини, З. і Ю. Яворські у Вашінґтоні.
По 50.00 дол. — Н. і Е. Змиі, род. Яворських у Финіксвіл, Па., О. і Є. Яворські у Ню Йорку.
По 40.00 дол. — І. і Я. Яворські у Мейплвуді і Д. і А. Яременки.
По 25.00 дол. — К. і В. Воловодюки, І. і Р. Лапичаки, Н. Чапельська і Яримовичі.
По 20.00 дол. — В. Гнатів, М. і О. Смішкевичі.
15.00 дол. — А. і Р. Яськів.
По 10.00 дол. — І. Бартошик, Т. Богданська, М. і С. Колодії, род. Микитинів, П. Терещук, С. і А. Федениишини.

Разом — 880.00 дол. Збіркою займався п. проф. В. Гнатів, за що йому щиро дякуємо.

ЯРОСЛАВ ЯВОРСЬКИЙ з РОДИНОЮ

Гарвардський докторант про Т. Шевченка.

Кеймбрідж, Масс. (ФКУ). Роман Коропецький із спеціялізацією в українському й польському літературознавстві, впродовж чотирьох літ (1980-1983) викладач української мови на курсах україністики в Гарвардській Літній Школі, вступає в ряди українських молодих науковців, для яких українознавство є не лише зацікавленням, але теж серйозною науковою дисципліною, з тематикою якої є конечно пробиватись у ширші міжнародні наукові кола.

Минулого року американський Slavic and East European Journal надрукував у числі 27/2 17-сторінкову статтю Р. Коропецького п. н. „Давидові псальми" Т. Шевченка, яка є новим виступом цього талановитого докторанта на міжнародному науковому форумі.

Р. Коропецький — кількалітній учасник семінарів українознавства в Гарварді та один із активних членів цього українського Гарвардського середовища, прийняв працю викладача в Оттавському університеті.

Атентат...

(Закінчення зі стор. 2)

цих відвідин треба його вбити. В тій цілі Аджа приїхав до Риму. З точніше невідомих причин, атентат відкликано.

Аджа повернувся до Швайцарії і там у Цюріху зв'язковий агент Челебі запропонував йому 3 мільйони німецьких марок за вбивство Папи. Водночас в Україні та Білорусі совєтська преса почала нагальні атаки на Папу.

Атентат на Папу

У квітні 1981 року Аджа появився в Римі та підтримував телефонічний контакт з агентами в Німеччині. Опісля виїхав до Перуґії і для „алібі" вписався на університет. По одній лекції повернувся до Риму. 11 і 12-го травня в товаристві болгарських агентів Антонова та Айвазова оглянув площу св. Петра. 13-го травня дістав пістолю в апартаменті Айвазова і разом з ним й Антоновим поїхав на площу до паркування біля канадської амбасади. Звідси вони пішком добралися до площі св. Петра.

Аджа важко поранив Папу о год. 5:15 по полудні та поліція змісця арештувала його. Совєтська преса кинула безосновне підозріння на ЗСА. 20-го вересня суддя Сантіяпічі в 50-сторінковому вердикті ствердив, що напад на Папу був вислідом змови. До дальшого слідства в справі конспірації призначено суддю Мартелі. Це слідство триває досі.

Аджі приобіцяли, що на випадок ув'язнення тайна організація видобуде його з тюрми й тому напочатку мовчав. Та ніхто не спішився його визволяти і він почав говорити... Посипалася низка арештів... Коли ув'язнено болгарського агента Антонова, тоді вже не було сумніву, що Аджа мав тісний зв'язок з болгарською розвідкою, яка була сліпим знаряддям Москви. Тільки поляки від самого початку були переконані, що наказ вбити Папу дав Кремль. Тепер вже і надмірно стримана західня преса ширше розписалася про конспірацію...

Епілог

Не зважаючи на значні успіхи терористів у 1981 році (вбивство президента Садата, схоплення ген. Дозієра), винних зловлено і присуджено на довгі роки ув'язнення. Рішучість і співпраця служби безпеки в різних країнах сповільнила активність терористів. У тюрмах вони заломлюються і масово зраджують своїх товаришів.

Совєтська машина дезінформації працює повною парою і кидає різні неймовірні підозріння, щоб відвернути увагу від себе, але докази їхньої провини — надто очевидні, щоб компетентні чинники повірили в штучно спрепаровану КҐБ брехню.

Праця „Змова, щоб убити Папу" містить переконливі докази конспірації та дає потрясаючий вгляд у найбільше інтриґуючі питання сьогодення. Однак промине ще певно багато років, коли найменші деталі атентату на Папу стануть відомі.

Пол Б. Генс у часі своєї поїздки на Близький Схід стрінувся в Італії з відомою вже нам з української преси й телевізійних програм Клер Стерлінґ, авторкою джерельної праці п. н. „Мережа терору", щоб скористати з її небуденного знання міжнародного тероризму та засягнути в неї порад у зв'язку зі своїм відповідальним завданням. Книжка „Змова, щоб убити Папу" є знаменитим доповненням „Мережі терору" Клер Стерлінґ та дає глибоке зрозуміння найбільше скомплікованої та засекреченої ділянки тероризму в світі.

Не можна поминути мовчанкою важливої для нас замітки автора про жертви колективізації в Україні. В часі Другої світової війни попав до німецького полону син Сталіна Яків Джуґашвіллі. Йому розказали про відкриття масових могил польських старшин убитих совєтською владою в Катині. Яків відповів: „Чому робити стільки галасу про 10, або 5,000 убитих поляків, коли в часі колективізації України загинуло коло 3 мільйони людей..." Хоч Яків не подав повного числа жертв колективізації, то одначе ствердив, що ці мільйонові жертви були в Україні, а не в Росії, чи в інших совєтських республіках.

Ми повинні бути вдячні Полові Б. Генсові, авторові цієї небуденної книги, що він компетентно і сміливо заговорив про Україну, як про важливий чинник у змаганнях волелюбного світу з московським імперіялізмом, що наголосив мільйонові жертви нашого народу у цьому титанічному змагу двох світів. Пол Б. Генс належить до нечисленних американських авторів, які не промовчують та не іґнорують української справи, а ставляться до неї з повним зрозумінням і симпатією.

Боже Провидіння не дозволило вбити Папу, який будить надію на перемогу правди над брехнею, свободи над рабством, релігії над здичавілим атеїзмом, не тільки в Польщі, але і в цілому світі, включно з Україною, що завжди йшла в авангарді змагань за найвищі ідеали людства і за це склала й далі складає гекатомби жертв.

СПРАВА, А НЕ ЗЛІВА

У репортажі Л. К. п.з. „Митрополит С. Сулик відвідав нюаркську парафію, перевів церемоніял папського відзначення п'ятьох парафіян" („Свобода", 115, 19-го червня) у підписі під фото повинно бути: (справа) стоять: Марія Робак і її муж Богдан, Іван Лавук і його дружина Гелена, та Юлія Добош. — вед.

Націонал-комунізм і передісторія жахіть голоду

James E. Mace, Communism and the Dilemmas of National Liberation: National Communism of Soviet Ukraine, 1918-1933 (Harvard Ukrainian Research Institute, 1983)

Старанням Українського Наукового Інституту Гарвардського Університету (УНІГУ) минулого року Гарвардське університетське видавництво видало друком першу монументальну працю, яку зготовлено в програмі спеціяльного проєкту УНІГУ з приводу 50-ліття трагедії злочинно створеного Москвою голоду в Україні 1933 року. Це історія українського націонал-комунізму. Автором книжки є науковий співробітник УНІГУ д-р Джеймс Е. Мейс. На її сторінках — переоцінка того періоду української історії, що його притемнили події, які наспіли по цьому, — застрашаючі розміри й наслідки голоду та витворення цим різкого звороту в почуваннях та наставленні до всього, що окреслюється прикметником комуністичний чи соціялістичний.

Історія, яка дійсно пройшла, й історія, як її пам'ятається, ніколи не є зовсім ті самі. Наші спогади в передаванні спостережень та висновків є постійно змінливі в наслідок розвитку нових подій. Жахіття сталінського геноциду супроти української нації довели нас консеквентно до забування, що не все, вчинене до того часу здійсненого московського злочину, не все, що діялось в Україні „під совєтами", було силою визрілої відтак дефініції антиукраїнське.

А все ж таки в Україні 20-их років був період Куліша і Курбаса — в драмі; Хвильового, Зерова і Тичини — в літературі; Бойчука — в мистецтві; Довженка — у фільмі; одним словом „розстріляне відродження", без якого було б неможливе відновлення українізму в Совєтській Україні 1960-их років. Крім того, якщо совєтський лад був би спроможний опанувати цілковито Наддніпрянську Україну в 1921 році, то не потрібно було б Москві переводити брутальне насилля голодом 1932-1933 років.

Д-р Мейс починає історію українського комунізму, пригадуючи читачеві українські соціялістичні традиції Драгоманова і новіші марксистські традиції, які впливали на Петлюру, Винниченка, Ісаака Мазепу й інших українських соціял-демократів, які відігравали провідну ролю в Українській Центральній Раді та в Директорії УНР.

Совєтська українська „держава", створена силою большевицько-російської зброї і глибоко українофобська, не могла б вдержатись без бодай якоїсь української підтримки. Щоб прихилити собі таку підтримку, большевики прийняли українських боротьбістів, відгалуження українських соціял-революціонерів і застосували політику українізації, яка дала на короткий час провідну ролю таким колишнім боротьбістам, як, наприклад, Олександер Шумський та Василь Еллан-Блакитний в офіційному підтримуванні культурного життя країни. Ми можемо дивуватись „мудрості" встановлювання боротьбістського modus vivendi з большевиками так, як можна в розчаруванні, а то й розпуці боліти, сумніваючись в мудрості прийняття московської зверхности в заключеному Хмельницьким Переяславському договорі.

Але 1933 рік позначує дійсно одну з найбільших катастроф української нації, більш злочинну і жахітливу від усього, що російські царі колинебудь у пригнічуванні України намагались зробити. Обвинувачувати тих українців, що силою обставин пішли з большевиками в „адмініструванні" голоду, було щось таке, як обвинувачувати Хмельницького за Емський указ. Бо хіба ж є повністю відповідальними ті, що починають мандрівку, яка закінчується трагічно, за все, що виникло поруч їхньої початкової помилки?

Багато тих, що відігравали провідні ролі в УНР, і в патріотизмі яких немає й найменшого сумніву, повернули з еміґрації на поневолену большевиками батьківщину в 1920-их роках, бо, підтримувані окупаційним урядом, прояви українського культурного розвитку (мотивовані, очевидно, політичною доцільністю, а не випливаючі з щирого переконання) створили тоді дійсні, хоч відтак зовсім злудні можливості для праці тим, що хотіли присвятитись діяльності для розвитку української думки й культури. І хоч багато з них закінчили свої дні в тюрмах та на засланнях, їхній вклад в культурну скарбницю нації є дійсний, важливий і непроминальний.

Д-р Мейс показує, як українське самовиявлювання, леґалізоване навіть в комуністичній партії України через боротьбістів і короткотривалий період українізації, проникало в політику, мистецтво та економіку. Одночасно автор не іґнорує і темного боку того періоду — жалюгідного факту, що все таки багато взнеслих ідей було небезпечно й немислимо висловити, багато письменників не могли публікувати своїх творів. А всюди присутня загроза ОҐПУ, постійне недовір'я правлячого режиму до українського села (тема, що її розвинув Дж. Мейс у жовтневому числі 1983 року журналу „Soviet Studies" у статті про українські „комнезами"), вказували на навіть не дуже приховану ворожість московських верховодів до української самобутности.

В кінцевому розділі його книжки д-р Дж. Мейс робить перегляд тих часто застрашаючих метод і засобів, якими окупант здавив прояви українського націонал-комунізму, чи то за допомогою показового процесу СВУ, чи упадком Скрипника, терором Постишева і запляннованим Москвою голокостом.

Д-р Мейс намагався доконати геркулесівського завдання — відтворити й привернути нашій історичній пам'яті особливий і особливо критичний розділ нашої історії. Він учинив це в переконанні, що без належного розгляду періоду, що попереджував трагедію 1933 року, голодове лихоліття не можливо як слід зрозуміти. Книжка д-ра Мейса є понад усе намаганням зробити все конечне до зрозуміння мотивів тих чинників, які присудили мільйони на жахливу голодову смерть в 1933 році. Книжку в ціні 21.50 дол. можна придбати, пишучи на адресу: Harvard Series in Ukrainian Studies, 1583 Massachusetts Avenue, Cambridge, MA 02138.

Богдан Тарнавський

Фонд „Поміч Україні" у Вінніпеґу

Згідно з правильником Фонду „Поміч Україні", завданням Фонду є помагати переслідуваним українцям і їхнім родинам в Україні, дисидентам, українцям у Польщі біженцям з різних країн поза Канадою, українцям у Бразилії і інших країнах Полудневої Америки, взагалі — потребуючим українцям поза межами Канади.

Цей звіт стосується лише Манітобської філії, не до цілої Суспільної Служби Українців Канади, й охоплює перших п'ять місяців 1984 року.

Приходи: пожертви — 13,165.61 дол. Відсотки в українських кредитівках — 684.76 дол.; разом приходів було — 13,850.37 дол.

Розходи: допомоги українцям в Україні — 5,577.04 дол.; українцям у Польщі — 2,866.72 дол.; дисидентам — 591.00 дол.; українцям у Бразилії — 14,566.44 дол.; разом видано на допомоги 23,591.20 дол.; адміністраційні видатки — 758.24 дол.; разом розходи становили — 24,349.44 дол.

Як видно із звіту, розходи Манітобської філії Фонду були більші, ніж приходи. Черпалося з резерви, що лишилася на рахунку Фонду „Поміч Україні" з минулих літ. Потреби великі. Висилку допомоги, головно до Бразилії, треба безперервно продовжувати готівкою і пакунками з уживаним одягом.

Фонд дякує українській громаді в Канаді й Америці за надзвичайно гарну жертвенність у 1984 році. Для порівняння: за цілий 1983 рік Манітобська філія зібрала на Фонд „П. У." 14,737.70 дол. Щодо Бразилії, то в 1983 році Фонд видав на допомогу туди 8,691.92 дол., що разом з цьогорічними видатками (14,556.44 дол) дає суму 23,248.36 дол., видану на допомогу українцям у Бразилії за останніх 17 місяців.

Дальші пожертви на Фонд „Поміч Україні", в тому і на допомогу українцям у Бразилії, просимо висилати до Централі ССУК (Ukrainian Canadian Social Services, Headquarters, 2445 Bloor Street West, Toronto, Ontario, M6S 1P7), або до Філії ССУК у околиці, чи до Манітобської Філії на адресу, подану внизу. **Всі пожертви звільнені від кана**дського доходового податку. Просимо також звертатися до ССУК за адресами для висилки пакунків.

За манітобську Філію ССУК: **Осип Сливинський**, секретар.

Ukrainian Ganadian Social Services, Manitoba Branch, 456 Main St., Winnipeg, Man R3B 1B6, Canada

Нова платівка Ренати Бабак

Щойно вийшла у світ нова платівка нашої славнозвісної співачки Ренати Бабак. На платівці здійснено звукозапис українських пісень композиторів В. Івасюка, Л. Дичка, М. Кропивницького, П. Синиці, народних пісень в аранжуванні Д. Задори, С. Людкевича та арії з опер Дж. Верді і Дж. Пуччіні. Співачці акомпанюють визначні музиканти Франк Конлон (фортепіяно), Дейвід Прімо (віольончеля) і Катерина Бурдик (флейта).

Вокальне і виконавське мистецтво Ренати Бабак здобуло високу оцінку багатьох відомих американських професійних критиків. З великою кількости захоплених рецензій наведемо тільки два уривки:

„Рената Бабак власниця голосу, який досягнув досконалости в проєкції, контролі і діяпазоні. Її голос був вільний і у виконанні фанфарної 'Кличе спалена пісня' сучасного композитора Володимира Верменича і в арії Аїди „О, моя батьківщино" з однойменної опери Джузеппе Верді" (Емілі Карі, „Джорнал").

Головний музичний критик газети „Вашінґтон Пост" Джозеф МакЛіллен писав: „Рената Бабак має найбільш зворушливий голос нашої доби. Її голос є водночас великий і ніжний, надзвичайно могутній і чудово контрольований".

Нова платівка Ренати Бабак — приклад високої культури українського мистецтва і високої культури його виконавства, тому вона повинна зайняти чільне місце у фонотеці кожного українця, який любить мистецтво свого народу.

Нову платівку Р. Бабак слід замовляти, посилаючи чек на суму одинадцять дол. включно з пересилкою на адресу: Renata Babak Sings, P. O. Box 2116, Merrifield, Va. 22116

ВАТИКАНСЬКІ ПРЕДСТАВНИКИ відкидають припущення у новій книжці, яка появиться в найближчих днях у ЗСА та інших країнах пера Дейвида А. Єлоппа, що смерть Папи Івана Павла I у вересні 1978 року не була природна, а прийшла в наслідок затроєння.

СІМ ДЕМОКРАТИЧНИХ посадників, які беруть учать в конференції посадників у Вашінґтоні, критикували президента Роналда Регена, що він зумисно не взяв участи у зустрічі з посадниками, щоб не зустрічатися з проблемами, які вони висували на своїх нарадах і до яких має пряме відношення також федеральний Уряд. Відсутність Президента на нарадах посадників 171 більших міст, дві третіх яких становлять демократи, викликала розчарування у багатьох посадників, — заявив кореспондентам посадник Чикаґо негритянин Геролд Вашінґтон.

ПОЛЬСЬКИЙ УРЯД УВАЖАЄ, що вибори, які відбулися в неділю, 17-го червня ц.р., в цілій Польщі, принесли йому перемогу. Але висліди виборів вказують, що в містах заклик „Солідарности" бойкотувати вибори мав великий вплив на кількість голосуючих. Згідно з урядовими даними, 75 відсотків управнених до голосування взяло участь у виборах. На цій підставі щоденник „Трибуан люду" подає великими літерами на першій сторінці вістку, що „надії, які мали закордонні і внутрішні опозиційні чинники, цілковито завели".

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.